

UZASADNIENIE

Powód G. W. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa – Skarb Państwa - Dyrektor Aresztu Śledczego w K., Dyrektor Aresztu Śledczego w Z., Dyrektor Aresztu Śledczego w B., Dyrektor Zakładu Karnego w J., Dyrektor Zakładu Karnego w C., Dyrektor Zakładu Karnego w W. kwoty 70.000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku z utratą zdrowia i krzywdą doznaną podczas pobytu powoda w w/w jednostkach penitencjarnych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że przebywał: w Areszcie Śledczym w K. w okresie od 10.09.2002r. do 10.12.2002r., od 09.01.2003r. do 26.08.2003r., od 21.06.2010r. do 07.07.2010r. i od 30.10.2012 do 06.11.2012, w Areszcie Śledczym w Z. w okresie od 07.06.2002r. do 10.09.2002r., w Areszcie Śledczym w B. w okresie od 10.12.2002r. do 04.01.2003r., i w okresie od 13.06.2013r. do 16.07.2013r., w Zakładzie Karnym w C. w okresie od 06.11.2012r. do 16.05.2013r., w Zakładzie Karnym w J. w okresie od 02.03.2004r. do 25.11.2004r., od 27.09.2011r. do 11.10.2011r. i od 16.05.2013r. do 13.06.2013r., w Zakładzie Karnym w W. od 25.11.2004r. do 12.01.2005r.

Powód wskazał, że żąda 50.000 zł za 34 miesiące przebywania w warunkach tragicznych i 20.000 zł za uszczerbek na zdrowiu psychicznym.

Przedstawiając zarzuty odnośnie pobytów w poszczególnych jednostkach powód wskazał, że w Areszcie Śledczym w K. przebywał w warunkach tragicznych podnosząc brak metrażu, przeludnienie, karaluchy w celach, pluskwy w celach, brak murowanych kącików sanitarnych, w Areszcie Śledczym w Z. przebywał w warunkach tragicznych podnosząc brak metrażu przeludnienie brak murowanego kącika sanitarnego, brak ciepłej bieżącej wody, wilgoć w celi, zniszczony parkiet (dziury w podłodze), w Areszcie Śledczym w B. przebywał w warunkach tragicznych podnosząc brak metrażu, brak ciepłej bieżącej wody, przeludnienie i brak murowanego kącika sanitarnego, w Zakładzie Karnym w J. przebywał w warunkach tragicznych i niehumanitarnych podnosząc brak kącika sanitarnego w celi, brak umywalki, przeludnienie, brak metrażu, zapadające i popękane pawilony, zmuszanie do pracy pod groźbą ukarania, brud w pawilonach mieszkalnych i w umywalniach, przeciekające dachy, dużą ilość narkotyków i alkoholu, zastraszanie przez służbę więzienną, fałszowanie akt, 5 ubikacji na korytarzu dla 200 osób w jednym pawilonie, w Zakładzie Karnym w C. przebywał w warunkach tragicznych i niehumanitarnych podnosząc brak metrażu, przeludnienie, brak światła dziennego, zniszczoną podłogę (dziury w gumolicie), zniszczone ściany, w Zakładzie Karnym w W. przebywał w warunkach niehumanitarnych, podnosząc brak metrażu, przeludnienie, brak WC w celi, brak umywalki w celi, brud panujący w pawilonach, nieszczelne okna przy temperaturze -20°C, zniszczone podłogi i ściany, brak ciepłej bieżącej wody, dwie toalety na korytarzu dla 80 osób.

W odpowiedzi na pozew pozwany Skarb Państwa – Dyrektor Aresztu Śledczego w Z. wniósł o oddalenie powództwa w całości o zasądzenie kosztów procesowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm prawem przepisanych.

Pozwany podniósł zarzut przedawnienia. Pozwany wskazał, że powód nie wykazał żadnego uszczerbku swych dóbr, powód nie uprawdopodobnił szkody, związku przyczynowego.

Pozwany wskazał również, że w Areszcie Śledczym w Z. wszystkie kąciki sanitarne są zabudowane, żadna norma prawna do chwili obecnej nie nakłada na pozwanego obowiązku dostarczania do cel mieszkalnych ciepłej bieżącej wody, w każdej celi mieszkalnej znajdują się otwierane okna, przez które następuje wentylacja pomieszczenia, odnosząc się do zarzutu przeludnienia i braku metrażu pozwany wskazał, na art. 248 kkw, tracący moc w dniu 06.12.2009r. i podnosząc że sytuacją nadzwyczajną jest stan przeludnienia w jednostce.

Równocześnie wskazano, że pozwany nie dysponuje aktami archiwalnymi, znajdują się one w jednostce penitencjarnej w której powód przebywa.

Pozwany Skarb Państwa – Dyrektor Zakładu Karnego w W. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów ewentualnego zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia.

Pozwany wskazał, że powód nie wykazał jakoby przebywał w przeludnieniu, cele ogóle spełniają wszelkie normy oraz są wyposażone zgodnie z obowiązującymi przepisami, warunki bytowe dostosowane są do obowiązujących przepisów prawa. Pozwany zaprzeczył by powód w związku z pobytem w Zakładzie Karnym w W. doznał jakiegokolwiek szkody, która to miałaby być skutkiem niezgodnego z prawem działania pozwanego, bądź by naruszono jego dobra osobiste.

Skarb Państwa – Dyrektor Zakładu Karnego w J. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwany podniósł, że powód wysuwa twierdzenia, które nie zostały poparte żadnymi dowodami oraz nie mają odzwierciedlenia w rzeczywistości.

W stosunku do roszczeń powoda dot. okresu pobytu od 02.03.2004r. do 25.11.2004r. pozwany zgłosił zarzut przedawnienia. Podniesiono, że powód nie wskazał jakie dobra osobiste zostały naruszone i nie przedstawia żadnych dowodów, że doszło do naruszenia dobra osobistego.

Pozwany wskazał, że w jednostce od połowy 2010r. przeludnienie nie występuje.

Wskazano, że niczym nieuzasadnione, nieskonkretyzowane zarzuty zastraszania i fałszowania akt przez funkcjonariuszy jednostki nie znajdujące potwierdzenia w praktyce należy uznać za pomówienie a przy ich ogólnikowości trudno jest się merytorycznie odnieść do nich.

Pozwany zaprzeczył również pozostałym zarzutom powoda dotyczącym warunków kwaterunkowych. Pozwany podniósł, że stan techniczny cel, w których skazany był zakwaterowany nie budzi zastrzeżeń.

Pozwany Skarb Państwa – Dyrektor Aresztu Śledczego w B. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa [procesowego. Pozwany podniósł, że roszczenie powoda co do pierwszego pobytu (od 10.12.2002r. do 09.01.2003r.) jest przedawnione.

Odnośnie warunków bytowych pozwany wskazał, że były one prawidłowe.

Pozwany Skarb Państwa – Dyrektor Aresztu Śledczego w K. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu wg norm przepisanych, a w odniesieniu okresu pobytu od dnia 10.09.2002r. do dnia 19.12.2002r. i od dnia 09.01.2003r. do 26.08.2003r. oraz od dnia 21.06.2010r. do dnia 07.07.2010r. uwzględnienie zarzutu przedawnienia.

Pozwany wskazał, że podczas pobytów w okresach od 21.06.2010r. do 07.07.2010r. i od 30.10.2012r. do 06.11.2012r. powód nie przebywał w warunkach niezachowania normy 3m² przypadającej na jednego osadzonego, a odnośnie do dwóch wcześniejszych pobytów z uwagi na upływ kolejno 12 i 11 lat nie jest możliwe ustalenie ilości osób z nim osadzonych.

Pozwany podważył zarzuty stawiane w pozwie jakoby nie zapewnił powodowi w okresie izolacji warunków bytowych zagwarantowanych prawem.

Zauważono, że podczas pobytu w pozwanej jednostce powód nie składał żadnych skarg dotyczących przeludnienia celi, czy też warunków sanitarno – bytowych.

Skarb Państwa – Dyrektor Zakładu Karnego w C. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w zakresie dot. Skarbu Państwa – Dyrektora Zakładu Karnego w C. i zasądzenie kosztów procesu wg norm przepisanych.

Pozwany wskazał, iż powód w trakcie całego pobytu w Zakładzie Karnym w C. miał zagwarantowaną normę nie mniejszą niż 3 m² w celi mieszkalnej.

Wskazano, że powód przebywając w celach mieszkalnych Zakładu karnego w C. miał zawsze zapewnione odpowiednie warunki sanitarne i higieniczne, gwarantujące jednocześnie należyłą prywatność i intymność.

Wskazano, że powód w żaden sposób nie skarżył się na sprawy objęte powództwem. Pozwany wskazał, że zaprzecza, jakoby w trakcie pobytu G. W. w Zakładzie Karnym w C. w jakikolwiek sposób poprzez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie naruszono dobra osobiste powoda lub wyrządzono mu szkodę.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany przebywał:

- w okresie od 07.06.2002r. do 10.09.2002r. w Areszcie Śledczym w Z.
- w okresie od 10.09.2002r. do 10.12.2002r. w Areszcie Śledczym w K.
- w okresie od 10.12.2002r. do 09.01.2003r. w Areszcie Śledczym w B.
- w okresie od 09.01.2003r. do 26.08.2003r. w Areszcie Śledczym w K.
- w okresie od 02.03.2004r. do 25.11.2004r. w Zakładzie Karnym w J.
- w okresie od 25.11.2004r. do 12.01.2005r. w Zakładzie Karnym w W.
- w okresie od 21.06.2010r. do 07.07.2010r. w Areszcie Śledczym w K.
- w okresie od 29.09.2011r. do 11.10.2011r. w Zakładzie Karnym w J.
- w okresie od 30.10.2012r. do 06.11.2012r. w Areszcie Śledczym w K.
- w okresie od 06.11.2012r. do 16.05.2013r. w Zakładzie Karnym w C.
- w okresie od 16.05.2013r. do 13.06.2013r. w Zakładzie Karnym w J.
- w okresie od 13.06.2013r. do 16.07.2013r. w Areszcie Śledczym w B..

(okoliczności bezsporne, notatka służbowa Kierownika Działu Ewidencji Zakładu Karnego w W. z dnia 22.12.2014r. k. 103)

W trakcie pobytu powoda w Areszcie Śledczym w Z. przestrzegane były normy wyposażenia cel mieszkalnych w sprzęt kwaterunkowy.

Przewietrzanie cel mieszkalnych w trakcie pobytu powoda odbywało się poprzez otwarcie okna. Wskazano, że obowiązkiem każdego osadzonego jest dbanie o czystość i porządek w celi mieszkalnej.

Kąćki sanitarne w części cel Aresztu Śledczego w Z. są odseparowane od reszty pomieszczenia, wyposażone w umywalkę, toaletę półkę na przybory toaletowe, nie ma obowiązku zaopatrywania cel w ciepłą wodę, każdy osadzony może posiadać za zgodą dyrektora grzałkę lub czajnik bezprzewodowy i w każdej chwili może podgrzać sobie wodę.

Ogrzewanie Aresztu Śledczego w Z. pochodzi z sieci miejskiej i temperatura panująca w celach mieszkalnych jest tożsama z pożądaną temperaturą w mieszkaniach wolnościowych.

Każda cela mieszkalna posiada co najmniej dwa punkty oświetleniowe światło tzw. górne i boczną lampkę nocną. W 2002r. występowało w niektórych celach zmniejszenie powierzchni mieszkalnej na jednego osadzonego jednak wynikało to z przeludnienia w Areszcie Śledczym w Z..

Powód nie wykazał aby był osadzony w celi przeludnionej.

(dowód: notatka służbowa kierownika działu kwatermistrzowskiego Aresztu Śledczego w Z. z dnia 19.12.2014r. k. 91-95 akt)

W Zakładzie Karnym w J., który jest jednostką typu półotwartego, co do zasady umywalnie i toalety znajdują się poza celami (z wyjątkiem pięciu cel wieloosobowych), ilość toalet jest zgodna z obowiązującymi przepisami.

W celach w których zakwaterowany był powód nigdy nie wystąpiły szkody górnicze, a szkody występujące w obiekcie nie stanowią zagrożenia dla bezpieczeństwa użytkownika.

Czystość w pawilonie mieszkalnym utrzymują sami skazani. Stan techniczny cel w których powód był zakwaterowany nie budził zastrzeżeń, w celach tych nie występowały nieszczelności pokrycia dachowego. Nie znane są przypadki zastraszania osadzonych przez funkcjonariuszy. Od sierpnia 2010r. zjawisko przeludnienia wśród skazanych nie wystąpiło w Zakładzie Karnym w J.. Nie znalazły potwierdzenia zarzuty fałszowania akt.

Powód nie wykazał aby był osadzony w celi przeludnionej

(dowód: stanowisko działu kwatermistrzowskiego Zakładu Karnego w J. z dnia 19.12.2014r. z protokołem okresowej kontroli z dnia 22.09.2011r. i 18.10.2011r., stanowisko działu penitencjarnego z dnia 22.12.2014r., stanowisko działu ewidencji z dnia 18.12.2014r., informacji o pobytach i orzeczeniach z dnia 22.12.2014r., zarządzenie w sprawie porządku wewnętrznego z listopada 2012r. wraz z załącznikami z 12.2010r. k. 111 – 131 akt).

W Areszcie Śledczym w B. powód nie przebywał w warunkach przeludnienia.

Podczas pierwszego pobytu powoda w Areszcie Śledczym w B. przebywał on w celach szpitalnych szpitala więziennego, w których znajdują się wydzielone od reszty celi kąpiki sanitarne, a osadzeni mają zapewniony całodobowy dostęp do ciepłej wody.

Podczas drugiego pobytu w Areszcie Śledczym w B. pozwany przebywał w celach mieszkalnych pawilonu penitencjarnego, w celach w których przebywał powód kąpiki sanitarne oddzielone są od pozostałej części pomieszczenia konstrukcją z płyt wiórowych o wysokości ok 200 cm i zamkniętymi drzwiami przesuwными, w celach zapewniony był stały dostęp do bieżącej wody zimnej.

(dowód: Notatka służbowa kierownik działu ewidencji Aresztu Śledczego w B. z dnia 17.12.2014r. i notatka służbowa starszego inspektora Działu Kwatermistrzowskiego Aresztu Śledczego w B. k. 137 – 138 akt)

Podczas pobytów w Areszcie Śledczym w K. (od 21.06.2010 do 07.07.2010 r. oraz pod 23.10.2012r., do 06.11.2012r.) powód nie przebywał w warunkach nie zachowania normy powierzchni mieszkalnej 3m² na osobę.

Cele w Areszcie Śledczym w K. wyposażone były w sposób zgodny przepisami, w celach znajdowała się bieżąca ciepła i zimna woda przez całą dobę, toaleta oddzielona od reszty celi z niezależnym oświetleniem.

W celach jest odpowiednie oświetlenie, ogrzewanie oraz wentylacja grawitacyjna. Stan sanitarny jednostki jest przedmiotem corocznej kontroli pracowników Sanepidu, którzy nie wnoszą uwag.

(dowód: notatka służbowa kierownika działu ewidencji z dnia 17.12.2014r., notatka służbowa młodszego inspektora działu ochrony z dnia 17.12.2014r., Sprawozdanie z wizytacji w dniach 29-30.11.2010r. i 1.12.2010r. oraz

sprawozdania z wizytacji w dniach 12-13.03.2013r., notatki służbowej Kierownika Działu Kwatermistrzowskiego z dnia 19.12.2014r., protokołu kontroli z dnia 23.11.2010r. protokołu kontroli z dnia 11.07.2013r. k. 147-174 akt)

Podczas pobytu w Zakładzie Karnym w C. powód nie przebywał w warunkach przepelnienia. Powód miał zawsze zapewnione warunki sanitarne i higieniczne, gwarantujące jednocześnie należyłą prywatność i intymność. Wszystkie cele posiadały wydzielone, odrębne pomieszczenia sanitarne zamykane drzwiami wewnętrznymi pełnymi.

Osadzeni mieli zapewniony dostęp do bieżącej zimnej wody, a okresowo dostarczał wodę ciepłą.

Cele były wyposażone w sprzęt niezbędny do utrzymania czystości. W każdej celi zapewnione było oświetlenie światłem naturalnym poprzez okna, zaś oświetlenie światłem sztucznym we wszystkich celach spełniała odpowiednio dobrana ilość punktów oświetleniowych.

Administracja zakładu dokładała wszelkich starań do utrzymania należytego stanu pomieszczeń.

(dowód: notatka służbowa wychowawcy działu penitencjarnego Zakładu Karnego w C. z dnia 19.05.2014r., wykaz pomieszczeń z dnia 27.11.2009r., notatka służbowa kierownika działu ewidencji z dnia 22.12.2014r., potwierdzenie atestu higienicznego z dnia 27.02.2005r., notatka służbowa z dnia 22.12.2014r., dokumentacja medyczna powoda, postanowienie SO wB. B.k. 181-183 i 188-193 akt)

Stan faktyczny ustalono na podstawie dowodów z dokumentów, których wiarygodność nie budziła wątpliwości.

Wniosek pozwanego Skarbu Państwa – Zakładu Karnego w W. o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka K. W. D., na okoliczność wykazania prawidłowych warunków bytowych, zapewnianych powodowi w trakcie osadzenia w pozwanej jednostce penitencjarnej podlegał oddaleniu, albowiem w świetle już przeprowadzonych dowodów z dokumentów oraz ciężarowi dowodów, który zgodnie z przepisami art. 6 kodeksu cywilnego obciąża powoda, dowód z zeznań wnioskowanego przez pozwanego świadka kapitana W. D. był zbędny.

Wniosek pozwanego Skarbu Państwa - Dyrektora Zakładu Karnego w J. o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków A. W. i P. W., celem ustalenia, iż pozwany w sposób właściwy, zgodny z przepisami zapewnił powodowi pobyt w Zakładzie Karnym, w szczególności powierzchnia i stan techniczny cel, w których skazany był zakwaterowany nie budzą zastrzeżeń podlegał oddaleniu, albowiem w świetle już przeprowadzonych dowodów z dokumentów oraz ciężarowi dowodów, który zgodnie z przepisami art. 6 kodeksu cywilnego obciąża powoda, dowód z zeznań wnioskowanych przez pozwanego świadków A. W. i P. W. był zbędny.

Sąd zważył co następuje:

Roszczenie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód domagał się wypłaty odszkodowania na podstawie art. 417 k.c., który stanowi, że za niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej odpowiada Skarb Państwa.

Dla przyjęcia odpowiedzialności w tym trybie konieczne było wykazanie przez powoda przesłanki bezprawności w działaniu pozwanego, powstania po stronie powoda szkody oraz wykazanie związku przyczynowego pomiędzy zachowaniem pozwanego, a szkodą. Zgodnie z art. 6 k.c. obowiązek wykazania powyższych okoliczności spoczywał na pozwanym.

W trakcie postępowania dowodowego powód nie wykazał istnienia żadnej z powyższych przesłanek.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do przesłanki bezprawności.

Aby można mówić o odpowiedzialności Skarbu Państwa na podstawie art. 417 k.c. konieczne jest, aby szkoda została wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej. W niniejszej sprawie działanie Skarbu Państwa mieściło się w ramach wyznaczonych przez obowiązujący porządek prawny.

Tym samym, aby wykazać bezprawność w zachowaniu w/w wymienionych Dyrektorów Aresztów Śledczych i Dyrektorów Zakładów Karnych powód musiałby wykazać, że mimo możliwości zapewnienia mu przez jednostkę penitencjarną możliwości osadzenia w celi w której normy nie były przekroczone, obywatel karę w celi przeludnionej (brak metrażu) w tragicznych warunkach.

Tych okoliczności powód jednak nie wykazał.

Do stwierdzenia czy doszło do naruszenia dóbr osobistych osadzonego konieczna jest bowiem kumulatywna ocena warunków panujących w jednostce penitencjarnej świadczących o niezapewnieniu „elementarnych warunków egzystencji stwarzających zwiększone dolegliwości czy cierpienia ponad te które związane są z odbywaniem kary w warunkach (...)” (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Ł. z dnia 13 maja 2009 roku (...)). Sam fakt, że w celi na osadzonego przypada mniej niż 3 m⁽²⁾ nie powoduje, że dochodzi automatycznie do naruszenia dóbr osobistych. Warunek ten może być brany pod uwagę jedynie kumulatywnie, w związku z innymi okolicznościami (tak: Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 20 kwietnia 2010 roku I CSK 553/09).

W niniejszej sprawie powód nie wykazał, aby warunki panujące w Aresztach Śledczych i Zakładach karnych w których przebywał powód powodowały niedogodności ponad przeciętną miarę, uzasadniające jego roszczenie. Należy podkreślić, iż w wyżej wymienionych Zakładach Karnych i Aresztach Śledczych kara pozbawienia wolności oraz areszt tymczasowy wykonywane były w sposób prawidłowy zgodnie z obowiązującymi przepisami kodeksu karnego wykonawczego oraz regulaminów. Osadzony miał dostęp do szerokiego wachlarza zajęć kulturalno – oświatowych.

Postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie wykazało, że w trakcie pobytu powoda w Areszcie Śledczym w Z. przestrzegane były normy wyposażenia cel mieszkalnych w sprzęt kwaterekowy. Przewietrzanie cel mieszkalnych w trakcie pobytu powoda odbywało się poprzez otwarcie okna. Ponadto kąpiki sanitarne w części cel Aresztu Śledczego w Z. były odseparowane od reszty pomieszczenia, wyposażone w umywalkę, toaletę półkę na przybory toaletowe. Temperatura była tożsama z temperaturą w mieszkaniach wolnościowych a każda cela posiadała dwa punkty oświetleniowe.

Co prawda w 2002r. występowało w niektórych celach zmniejszenie powierzchni mieszkalnej na jednego osadzonego jednak wynikało to z przeludnienia w Areszcie Śledczym w Z.. Postępowanie dowodowe nie potwierdziło jednak aby powód odbywał karę w celi przeludnionej.

Niezależnie od powyższego, podkreślenia wymaga, że z orzecznictwa sądowego płynie wniosek, że nie dochodzi do naruszenia dóbr osobistych automatycznie przez to, że pozwanemu przypada w celi mniej niż 3 m² powierzchni.

Do stwierdzenia czy doszło do naruszenia dóbr osobistych osadzonego konieczna jest bowiem kumulatywna ocena warunków panujących w jednostce penitencjarnej świadczących o niezapewnieniu „elementarnych warunków egzystencji stwarzających zwiększone dolegliwości czy cierpienia ponad te które związane są z odbywaniem kary w warunkach (...)” (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Ł. z dnia 13 maja 2009 roku (...)). Sam fakt, że w celi na osadzonego przypada mniej niż 3 m⁽²⁾ nie powoduje, że dochodzi automatycznie do naruszenia dóbr osobistych. Warunek ten może być brany pod uwagę jedynie kumulatywnie, w związku z innymi okolicznościami (tak: Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 20 kwietnia 2010 roku I CSK 553/09).

Również w trakcie pobytu w Zakładzie Karnym w J. przestrzegane były normy, co do zasady umywalnie i toalety znajdowały się poza celami (z wyjątkiem pięciu cel wieloosobowych), ilość toalet była zgodna z obowiązującymi przepisami.

W celach w których zakwaterowany był powód nigdy nie wystąpiły szkody górnicze, a szkody występujące w obiekcie nie stanowiły zagrożenia dla bezpieczeństwa użytkowania. Zupełnie niezrozumiale dla Sądu jest stanowisko pozwanego odnośnie „brudu w pawilonach mieszkaniowych” bowiem czystość w pawilonie utrzymują sami skazani.

Zupełnie nietrafiony okazał się zarzut powoda odnośnie możliwości zakupu narkotyków i alkoholu w Zakładzie Karnym w J. a także zarzut zastraszania przez służbę więzienną.

Powyższa okoliczność nie została wykazana przez powoda zresztą w przypadku zauważenia zastraszania skazanych, handlu narkotykami i alkoholem, fałszowania akt powód powinien był złożyć zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa do odpowiednich organów (policja, prokuratura).

Stan techniczny cel w których powód był zakwaterowany w Zakładzie Karnym w J. również nie budził zastrzeżeń, w celach tych nie występowały nieszczelności pokrycia dachowego. Od sierpnia 2010r. zjawisko przeludnienia wśród skazanych nie wystąpiło w Zakładzie Karnym w J..

W trakcie pobytu powoda w Areszcie Śledczym w B. powód nie przebywał w warunkach przeludnienia.

Podczas pierwszego pobytu przebywał w celach szpitalnych szpitala więziennego, w których znajdują się wydzielone od reszty celi kącki sanitarne, a osadzeni mieli zapewniony całodobowy dostęp do ciepłej wody.

Podczas drugiego pobytu pozwany przebywał w celach mieszkalnych pawilonu penitencjarnego a kącki sanitarne oddzielone były od pozostałej części pomieszczenia konstrukcją z płyt wiórowych o wysokości ok 200 cm i zamkniętymi drzwiami przesuwymi.

W celach zapewniony był stały dostęp do bieżącej wody zimnej.

Podczas pobytów w Areszcie Śledczym w K. (od 21.06.2010 do 07.07.2010 r. oraz pod 23.10.2012r., do 06.11.2012r.) powód nie przebywał w warunkach nie zachowania normy powierzchni mieszkalnej 3m² na osobę.

Cele w Areszcie Śledczym w K. wyposażone były w sposób zgodny przepisami, w celach znajdowała się bieżąca ciepła i zimna woda przez całą dobę, toaleta oddzielona od reszty celi z niezależnym oświetleniem.

Cele były wyposażone w odpowiednie oświetlenie, ogrzewanie oraz wentylację grawitacyjną.

Ponadto stan sanitarny jednostki był przedmiotem corocznej kontroli pracowników Sanepidu, którzy nie wnosili uwag.

Podczas pobytu w Zakładzie Karnym w C. powód nie przebywał w warunkach przepełnienia.

Wszystkie cele posiadały wydzielone, odrębne pomieszczenia sanitarne zamykane drzwiami wewnętrznymi pełnymi.

Osadzeni mieli zapewniony dostęp do bieżącej zimnej wody.

Cele były wyposażone w sprzęt niezbędny do utrzymania czystości.

W każdej celi zapewnione było oświetlenie światłem naturalnym poprzez okna, zaś oświetlenie światłem sztucznym we wszystkich celach spełniało odpowiednio dobrana ilość punktów oświetleniowych.

Należy również podkreślić, iż naturalną konsekwencją osadzenia w Zakładach Karnych i Aresztach Śledczych są niedogodności i ograniczenia standardu życia, jednakże nie mogą one same w sobie decydować o zasadności roszczenia powoda opartego na art. 417 k.c. (tak: Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 października 2007 roku, II CSK 269/07).

Nie można również abstrahować od ogólnej sytuacji ekonomicznej i społecznej panującej w państwie.

Przykładowo sytuacja służby zdrowia i pacjentów jest często dużo gorsza pod względem warunków bytowych niż sytuacja więźniów (wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 25 lutego 2009 roku(...)). Tymczasem powód w zakładzie karnym i areszcie znalazł się tam wskutek popełnienia przestępstw.

W piśmie procesowym stanowiącej odpowiedź na pozwani Areszt Śledczy w Z., Dyrektor Zakładu Karnego w W., Dyrektor Zakładu Karnego w J., Dyrektor Aresztu Śledczego w B., Dyrektor Aresztu Śledczego w K., podnieśli zarzut przedawnienia roszczeń powoda z art. 442¹ k.c. Wobec podniesienia zarzutów przedawnienia przez pozwanych, do rozważenia pozostała kwestia przedawnienia roszczenia.

Należy zauważyć, iż przedawnienie jest instytucją pełniącą funkcję rozwiązywania przedłużających się stanów niepewności w stosunkach prawnych.

W orzecznictwie wyraźnie wskazuje się na prymat pewności obrotu, co oznacza ściśle przestrzeganie terminów przedawnienia w celu ułatwienia dochodzenia roszczeń.

Niewykonywanie uprawnień tj. zaniedbywanie skutecznej realizacji roszczeń w terminach zakreślonych przez ustawę, może spowodować wystąpienie dla uprawnionego negatywnego skutku prawnego w postaci przedawnienia roszczenia, a więc możliwości uchylenia się przez dłużnika od spełnienia wymagalnego świadczenia.

Należy także zauważyć, że sam upływ terminu przedawnienia nie wywołuje skutku przedawnienia, lecz powoduje powstanie, po stronie tego, przeciw komu przysługuje roszczenie, uprawnienia do uchylenia się od jego zaspokojenia. Oświadczenie w tym zakresie ma charakter jednostronnej czynności prawo kształtującej.

Zarzut przedawnienia jest zarzutem prawnym, może być złożony nawet w postępowaniu apelacyjnym (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 sierpnia 2004r., sygn.. akt V CK 38/04, lex 277325), jednak opiera się na pewnym stanie faktycznym. Dla ustalenia, czy upłynął termin przedawnienia koniecznym jest ustalenie rodzaju roszczenia, czy terminu jego wymagalności.

Stosownie do art. 442¹ § 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Wobec powyższego kwestią zasadniczą dla rozstrzygnięcia niniejszego postępowania było ustalenie chwili w jakiej powód dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia, a co za tym idzie dokonanie oceny czy podniesiony zarzut przedawnienia był skuteczny.

Ponieważ chwilą określającą początek trzyletniego biegu przedawnienia jest moment „dowiedzenia się o szkodzie” i „osobie obowiązanej do jej naprawienia”, a nie o zakresie szkody czy trwałości jej następstw, dlatego uznaje się, że jest to moment, gdy poszkodowany zdaje sobie sprawę z ujemnych następstw zdarzenia wskazujących na fakt powstania szkody i ma świadomość doznanej szkody (uchwał siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 1963r., sygn.akt III PO 6/62, OSNCP 1964,POZ. 87).

Pozwany przebywał w okresie od 07.06.2002r. do 10.09.2002r. w Areszcie Śledczym w Z., w okresie od 10.09.2002r. do 10.12.2002r. w Areszcie Śledczym w K., w okresie od 10.12.2002r. do 09.01.2003r. w Areszcie Śledczym w B., w okresie od 09.01.2003r. do 26.08.2003r. w Areszcie Śledczym w K., w okresie od 02.03.2004r. do 25.11.2004r. w Zakładzie Karnym w J., w okresie od 25.11.2004r. do 12.01.2005r. w Zakładzie Karnym w W., w okresie od 21.06.2010r. do 07.07.2010r. w Areszcie Śledczym w K., w okresie od 29.09.2011r. do 11.10.2011r. w Zakładzie Karnym w J., w okresie od 30.10.2012r. do 06.11.2012r. w Areszcie Śledczym w K., w okresie od 06.11.2012r. do 16.05.2013r. w Zakładzie Karnym w C., w okresie od 16.05.2013r. do 13.06.2013r. w Zakładzie Karnym w J., w okresie od 13.06.2013r. do 16.07.2013r. w Areszcie Śledczym w B..

Powód łączył szkodę z faktem przebywania w przeludnionych celach jak wskazał w warunkach tragicznych podnosząc min. brak metrażu, przeludnienie, karaluchy w celach, pluskwy w celach, brak murowanych kąpek sanitarnych.

Posiadanie wiadomości o szkodzie, jako przesłance koniecznej do dochodzenia odszkodowania zostaje zrealizowana już w tej chwili, w której poszkodowany wie o istnieniu szkody w ogóle, czyli gdy ma świadomość faktu powstania szkody, a jeszcze nie jej wysokości i ta świadomość wystarcza dla rozpoczęcia biegu przedawnienia.

Początek biegu terminu przedawnienia roszczeń musi bowiem być określony przez kryteria obiektywne, a nie zależeć od zachowania się powoda (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2004 r., I CK 166/04, LEX nr 277853).

Początek biegu terminu przedawnienia roszczeń powoda rozpoczął się z dniem zakwaterowania powoda w pozwanych jednostkach penitencjarnych, albowiem jak wynika z treści pozwu, już z tą datą wiązał on powstanie szkód, która w jego ocenie zaistniała w następstwie osadzenia go w przeludnionych celach w tragicznych warunkach.

Powód powołując się min. na przeludnienie w celach szczegółowo opisał warunki, w jakich odbywał karę pozbawienia wolności.

Wobec powyższego mając na względzie, iż powód wniósł pozew dopiero w dniu 23 kwietnia 2014r. oraz treść przepisu (...)§ 1 k.c. roszczenie powoda jest w całości przedawnione co do pobytu powoda w okresie od 07.06.2002r. do 10.09.2002r. w Areszcie Śledczym w Z., -w okresie od 10.09.2002r. do 10.12.2002r. w Areszcie Śledczym w K., w okresie od 10.12.2002r. do 09.01.2003r. w Areszcie Śledczym w B., w okresie od 09.01.2003r. do 26.08.2003r. w Areszcie Śledczym w K., w okresie od 02.03.2004r. do 25.11.2004r. w Zakładzie Karnym w J., w okresie od 25.11.2004r. do 12.01.2005r. w Zakładzie Karnym w W., w okresie od 21.06.2010r. do 07.07.2010r. w Areszcie Śledczym w K., w okresie od 29.09.2011r. do 11.10.2011r.

Ze względów wskazanych powyżej, roszczenia powoda o odszkodowania nie zasługiwały na uwzględnienie, wobec czego Sąd orzekł o oddaleniu powództwa.

Sąd odstąpił od obciążenia powoda obowiązkiem zwrotu pozwanemu kosztów procesu, albowiem powód przebywa w zakładzie karnym i nie posiada znaczących środków finansowych pozwalających mu na zwrot pozwanemu kosztów procesu – art. 102 k.p.c.

Dnia 5 marca 2015 r.

Sygn. akt I C 1220/14/12

ZARZĄDZENIE

1) (...)

2) (...)

3) (...)

-(...)

-(...)

4) (...)(...)

5) (...)

-(...)

(...);

6) (...)

Dnia 5 marca 2015 r.